

تحلیلی قرآنی بر نام گذاری های سالانه رهبر معظم انقلاب

سازمان دارالتران الکریم

عنوان و نام پدیدآور: تحلیلی قرآنی بر نام‌گذاری‌های سالانه رهبر معظم انقلاب: مؤلفین رفیه جعفرپور ا... و دیگران.

مشخصات نشر: تهران: سازمان دارالقرآن الکریم، نشر تلاوت، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری: ۱۷۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۲-۱۹۰۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا

پادداشت: مؤلفین رفیه جعفرپور، ترگس خادمی، معصومه طیبی، زهرا محسن پور.

موضوع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - پیام‌ها و سخنرانی‌ها

مودع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - پیام‌ها و سخنرانی‌ها - نقد و تفسیر

موضوع: خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - - نام‌گذاری سال‌ها

شماره افزوده: جعفرپور، رفیه، ۱۳۶۱

شناسه افزوده: سازمان دارالقرآن الکریم، نشر تلاوت

رده بندی: گره: ۱۶۹۰/۱۳۹۰۳

رده بندی دیویی: ۹۵۰-۸۴۲

شماره کتابشناسی منی: ۹۸۳-۴۲

عنوان: تحلیلی قرآنی بر نام‌گذاری‌های سالانه رهبر معظم انقلاب

مؤلفین: رفیه جعفرپور، ترگس خادمی، معصومه طیبی، زهرا محسن پور.

ناشر: انتشارات تلاوت (وابسته به سازمان دارالقرآن الکریم)

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

طرح جلد: مهدی میرصابری

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۵۶۲-۱۹۰۴

نشانی: تهران، میدان امام حسین (ع)، خیابان خواجه نصیرالدین طوسی

جنب سازمان دارالقرآن الکریم، فروشگاه بصائر

تلفکس: ۷۷۶۲۶۵۰۵ تلفن: ۷۷۶۲۶۵۳۱

همراه: (حسن تفکری) ۰۹۳۵۳۲۳۹۵۷۸ - ۰۹۱۲۳۲۳۹۵۷۸

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۵	سال ۱۳۷۰؛ سال امام خمینی علیه السلام
۱۶	(۱) اخلاق در خانواده
۲۰	(۲) ویژگی های شخصیت امام
۲۲	(۳) ویژگی های عبادی و معنوی امام
۲۵	سال ۱۳۷۹؛ سال امام علی علیه السلام
۲۶	۱- امام علی علیه السلام و حکومت
۳۰	۲- راهکارهای تربیتی فرزندان در سیره حضرت علی علیه السلام
۳۳	۳- آداب معاشرت از منظر حضرت علی علیه السلام
۳۴	۴- مدیریت روابط اجتماعی از دیدگاه امام علی علیه السلام
۳۴	۵- الگوهای عملی برای رفتار مدیران
۴۱	سال ۱۳۸۰؛ سال اقتدار ملی و اشتغال آفرینی
۴۲	الف) اقتدار ملی
۴۲	۱. عوامل تحقق اقتدار ملی

۷	فهرست مطالب
۵۲	۲. عوامل عدم تحقق اقتدار ملی
۵۴	ب) اشتغال آفرینی
۵۴	۱. ارزش اشتغال
۵۵	۲. هدف اشتغال زایی
۵۵	۳. راه‌های اشتغال زایی
۵۷	۴. لوازم اشتغال زایی
۵۹	۵. عوامل اشتغال زایی

۶۳ سال ۱۳۸۱؛ سال حریت و افتخار حسینی

۶۴	الف) ویژگی‌های فضای امام حسین (ع)
۶۵	ب) هدف قیام امام حسین (ع)
۶۵	ج) ویژگی‌های عزتمندی قیام امام حسین (ع)
۷۰	د) قاعده نفی سبیل ترجمه عزتمندی مسلمانان

۷۱ سال ۱۳۸۲؛ سال خدمت رسانی

۷۱	اهمیت خدمت‌گزاری
۷۲	ویژگی‌های خدمت رسانی اسلامی
۷۶	موانع خدمت رسانی
۷۹	ویژگی‌ها و مصادیق خدمت رسانی

۸۳ سال ۱۳۸۳؛ سال پاسخ‌گویی

۸۴	معنای پاسخ‌گویی
----	-----------------

- ۸۴ مناسب‌ترین زمان پاسخ‌گویی
- ۸۵ پاسخ‌گویی از چه چیز؟
- ۸۵ پاسخ‌گویی به چه کسی؟
- ۸۶ فایده پاسخ‌گویی مسئولان
- ۸۶ پیشگامی در پاسخ‌گویی
- ۸۷ توصیه به پاسخ‌گو بودن دولت
- ۸۷ پاسخ در نگاه الهی
- ۸۸ توجه به حسابرسی بروردگار
- ۸۹ پاسخ‌گویی و حاکمه برابر تاریخ
- ۸۹ پاسخ‌گویی، راه سنت‌قتل و ضعف‌ها
- ۹۰ نقد و پاسخ‌دهی، رمز تا اوم انقلاب و اصلاحات
- ۹۰ ملاک ارزیابی پاسخ‌های مسئولان
- ۹۱ مردم، تصمیم‌گیران اصلی درباره پاسخگویشان

۹۵ سال ۱۳۸۴: سال همبستگی ملی و مشارکت مردمی

- ۹۶ الف: عوامل همبستگی و وحدت میان مردم
- ۱۰۱ ب: آسیب‌های همبستگی

۱۰۳ سال ۱۳۸۵: پیامبر اعظم ﷺ

- ۱۰۵ پیامبر ﷺ اسوه جهانیان
- ۱۱۰ مدیریت در سیره نبوی
- ۱۱۲ وصیت‌های پیامبر ﷺ به امیرالمؤمنین (ع)

سال ۱۳۸۶؛ سال اتحاد ملی و انسجام اسلامی

- ۱۲۰ جایگاه وحدت و تفرقه در اسلام
- ۱۲۱ اتحاد رمز پیروزی امت اسلام
- ۱۲۱ برادری مومنان در سایه وحدت عقیده
- ۱۲۳ عوامل شکل گیری در اتحاد بین مسلمین

سال ۱۳۸۷؛ سال نوآوری و شکوفایی

- ۱۳۰ الف: الزامات تحقق نوآوری
- ۱۳۳ ب: موانع نوآوری
- ۱۳۴ ج: نوآوری در قرآن
- ۱۳۴ د: نوآوری از دیدگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۳۵ ه: جمهوری اسلامی ایران حاصل نوآوری اندیشه امام خمینی علیه السلام
- ۱۳۵ و: حوزه‌های نوآوری از دیدگاه مقام معظم رهبری

سال ۱۳۸۸؛ سال اصلاح الگوی مصرف

- ۱۳۸ معنای اصلاح الگوی مصرف
- ۱۳۸ ضرورت توجه به اصلاح الگوی مصرف
- ۱۳۹ جایگاه اعتدال و اسراف در قرآن
- ۱۴۱ مصادیق افراط و تفریط در قرآن کریم

سال ۱۳۸۹؛ سال همت مضاعف و کار مضاعف

- ۱۵۱ همت و کار در قرآن
- ۱۵۲ کار، سیره انبیا و اولیای الهی
- ۱۵۳ نگاه تکلیف مدارانه به کار و تلاش در اسلام و مذمت بیکاری
- ۱۵۴ آداب کار و عمل
- ۱۵۸ وجدان داری
- ۱۵۹

سال ۱۳۹۰؛ سال جهاد اقتصادی

- ۱۶۳ علت نامگذاری سال جهاد اقتصادی
- ۱۶۳ ۱- بسط عدالت اقتصادی و توسی آن
- ۱۶۴ ۲- مقابله با فشارها و تهدیدات اقتصاد دشمن
- ۱۶۵ ۳- استحکام نظام در الگوسازی
- ۱۶۸ مفهوم و بایسته های جهاد اقتصادی
- ۱۶۹ جهاد اقتصادی از منظر قرآن
- ۱۷۰ ۱) وظایف حکومت اسلامی در پیشبرد اهداف اقتصادی
- ۱۷۲ ۲- وظایف امت اسلامی در پیشبرد اهداف اقتصادی
- ۱۷۴ منابع و مأخذ

مقدمه

چند سالی است که رهبر معظم انقلاب در آستانه سال نو شمسی و بر اساس دغدغه‌های موجود در نظام و نیازهای فرهنگی، سیاسی و اقتصادی جامعه، نامی را برای سال جدید شمسی تعیین می‌کنند.

نامگذاری سال‌های مختلف به از سال فروردین ۱۳۷۸ با شکل امروزی در حالی آغاز شده بود که رهبر معظم انقلاب پیش از آن در پیام‌های نوروزی خود چارچوب اصلی نیازهای کشور را تشریح می‌کردند. به گونه‌ای که ایشان در سال ۱۳۷۳ محوریت پیام نوروزی خود را بر وجدان کاری، انضباط اجتماعی، انضباط اقتصادی و پرهیز از ریخت و پاش بنا نهادند. این مسأله در پیام نوروزی سال ۱۳۷۴ نیز مورد تأکید قرار گرفته بود. مقام معظم رهبری در سال ۱۳۷۵ بر ضرورت پرهیز از اسراف کاری و حفظ ثروت و منابع عمومی کشور تأکید نمودند و در سال ۱۳۷۶ توجه به معنویات و فضایل اخلاقی را مورد اشاره قرار دادند. همچنین ایشان در سال ۱۳۷۷ بر «پرهیز از اسراف، رعایت صرفه جویی، قناعت و نیز پایداری بر مواضع اسلامی و انقلابی» تأکید کردند.

مرور اسامی سال‌های گذشته نشان می‌دهد این نامگذاری‌ها همواره بر مبنای یک درک عمیق و استراتژیک از نیازهای کشور صورت گرفته است:

- سال ۱۳۷۸ سال «امام خمینی (ع)»
- سال ۱۳۷۹ سال «امام علی (ع)»
- سال ۱۳۸۰ سال «اقتدار ملی و اشتغال آفرینی»
- سال ۱۳۸۱ سال «عزت و افتخار حسینی»
- سال ۱۳۸۲ سال «نهضت خدمت‌گذاری»
- سال ۱۳۸۳ سال «سخگویی سه قوه به ملت ایران»
- سال ۱۳۸۴ سال «مسئمتگی و مشارکت عمومی»
- سال ۱۳۸۵ سال «امیرالمؤمنین (ع)»
- سال ۱۳۸۶ سال «اتحاد ملی و انجاء اسلامی»
- سال ۱۳۸۷ سال «نوآوری و سیوفایی»
- سال ۱۳۸۸ سال «اصلاح الگوی مصرف»
- سال ۱۳۸۹ سال «همت مضاعف، کار مضاعف»
- سال ۱۳۹۰ سال «جهاد اقتصادی»

در مورد نامگذاری سالها به اعتقاد برخی کارشناسان و نواب این مسأله را از دو جهت نمادین و برنامه‌ای مورد توجه قرار داد؛ اگر به جنبه نمادین آن توجه کنیم، نام‌گذاری یعنی توجه دادن مردم به عنصر مهمی که مورد غفلت قرار گرفته یا عنصر مهمی که در طول سال باید مورد توجه قرار بگیرد. این رویکرد نمادین در نامگذاری سالها به عنوان سال پیامبر اعظم (ص)، امیرالمؤمنین (ع) و ... خود را نشان می‌دهد. این‌ها نامگذاری‌های نمادین است به این معنا که ما در این سال برای معرفی این

شخصیت تلاش بیشتر و متمرکزتری انجام دهیم که این مسئله در سالهای گذشته رخ داده است.

یک جهت دیگر نام‌گذاری برنامه‌ای است، به این معنا که می‌خواهیم یک بخشی از یک برنامه بزرگتر را در یک سال مشخص عملیاتی کنیم. اگر برنامه‌ریزی کشور را به بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت تقسیم کنیم، و برنامه بیست‌ساله را به عنوان برنامه بلندمدت برای ارتقاء جایگاه ایران در جنوب غربی آسیا به رتبه‌ی اول فرض کنیم؛ در این صورت چهار برنامه پنج‌ساله به وجود می‌آید که پله‌های رسیدن به آن جایگاه است. برای مثال - اگر خطی فکر کنیم - می‌توان این بیست سال را به پنج سال سیاسی، پنج سال علمی، پنج سال فرهنگی و پنج سال اقتصادی تقسیم کرد و با این هدف نام‌گذاری کنیم. اگر این کار را انجام دهیم هر سال یک برنامه پنج‌ساله و یک گام برای رسیدن به اهداف برنامه پنج ساله است. این نوع نام‌گذاری، نام‌گذاری برنامه‌ای نامیده می‌شود که قرار است بر مبنای برنامه نام‌گذاری شود نه بر مبنای نام‌گذاری برنامه‌ای طراحی شود. تفاوت نام‌گذاری برنامه‌ای و نمادین دقیقاً همین است که در رویکرد نمادین، بر اساس نام‌گذاری برنامه‌ریزی می‌کنیم اما در نام‌گذاری برنامه‌ای بر اساس برنامه‌ای که داریم نام‌گذاری می‌کنیم؛ در نام‌گذاری‌هایی که در این سال‌ها انجام شده است هر دو رویکرد وجود است. مثلاً سال‌هایی با نام وحدت ملی، اصلاح الگوی مصرف و ... بخشی از برنامه‌های ملی است که نیاز داریم تا به آن‌ها پرداخته شود.

در باب این رویداد تازه، بدیع و نیکو ذکر چند نکته حائز اهمیت است:

الف. امروز دیگر بر همگان روشن شده است که نام‌گذاری سال‌های شمسی یک حرکت استراتژیک و راهبردی محسوب می‌شود. شعار و یا به عبارت دیگر هدفی که در طلیعه هر سال به مثابه استراتژی آن، از سوی عالی‌ترین مقام نظام جمهوری

اسلامی تعیین و اعلام می‌گردد. رهبر معظم انقلاب با تعیین این سازوکار به عنوان بخشی از راهبری سازمانی نظام از نقطه عطف تحویل سال برای این مهم استفاده مستمر نمودند.

ب. با نگاهی تحلیلی بر سیر نام‌گذاری‌ها و سیاستگذاری‌های بیست ساله رهبر انقلاب اسلامی در اولین روز هر سال نتایج جالب توجهی به دست می‌آید که بخش تازه و ناگفته‌ای از تدابیر میان‌مدت و البته تاثیرگذار ایشان نشأت می‌گیرد. ثبت و اعلان موضوع مهم هر سال در دو دهه اخیر به نوعی نمایشگر نقشه راه حرکت ایران اسلامی است. این اقدام حرکتی نو و بی‌سابقه در جهان و ابتکاری ویژه در عرصه راهبری نظام محسوب می‌شود.

ج. جمهوری اسلامی در سیر راهبردی خویش پله‌های تکامل را طی می‌کند. توجه به چشم‌انداز بیست‌ساله برنامه ریزی بر اساس دهه پیشرفت و عدالت، داشتن برنامه توسعه پنج ساله و سرانجام راهبردی این یک‌ساله که خود را در قالب نام سال نشان می‌دهد، حکایت از اهتمام جمهوری اسلامی برای رسیدن به جامعه‌ی متدین و کارآمد می‌کند.

آنچه در این اثر آمده است تحلیل و بررسی و تبیین احوال و عناوین سال‌های پیشین از منظر قرآن کریم و روایات اسلامی است تا با برنامه ریزی و تلاش و کوشش در تحقق آن اهداف با دقت و سرعت بیشتری گام برداریم. در این مقال جای دارد از جناب آقای دکتر قنبری و خانم‌ها رقیه جعفرپور، نرگس خادمی، معصومه طبیبی و زهرا محسن‌پور که در تهیه و تولید این اثر یاور ما بوده اند، صمیمانه تقدیر و تشکر به عمل آوریم.